

Γράφει ο **Χάρης Λαμπρόπουλος**

Το ζήτημα της διοίκησης ενός δήμου και η δυνατότητα μιας φιλολαϊκής διαχείρισης είναι γραφτό να απασχολεί την αριστερά σε κάθε δημοτικές εκλογές. Και αν το 2014 ερχόταν ωθούμενο από το συνολικότερο ρεύμα της λεγόμενης αριστερής κυβερνητικής λύσης που προωθούσε ο ΣΥΡΙΖΑ, είναι ένα ερώτημα γιατί στις εκλογές του 2019 σε ένα εντελώς διαφορετικό και πιο δυσμενές πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον, επιλέγει το ΚΚΕ να αναδείξει το θέμα της διοίκησης, και να θέτει το στόχο των «κόκκινων δήμων» και των «κόκκινων δημάρχων».

Το θέμα τίθεται από μια άλλη σκοπιά και για τις κινήσεις της αντικαπιταλιστικής, αντιδιαχειριστικής αριστεράς, καθώς στην προεκλογική περίοδο, κόσμος που συζητάμε μας απευθύνει σχετικά ερωτήματα. Καλά είναι αυτά που λέτε, αλλά πως θα γίνουν; Γιατί δεν παρουσιάζετε ένα πρόγραμμα διοίκησης; Γιατί επιλέγετε να μιλάτε για πρόγραμμα πάλης; Εσείς δεν θέλετε να διοικήσετε;

Ας προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε αυτά τα ερωτήματα ξεκινώντας από μια βασική παραδοχή.

Ότι αυτά που λέμε και προβάλουμε στις διακηρύξεις των κινήσεων τα εννοούμε.

Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να επιχειρήσουμε να τα εφαρμόσουμε αν βρεθούμε κάποια στιγμή στη διοίκηση ενός δήμου. Σημαίνει ας πούμε ότι δεν θα μείνει κανένα παιδί εκτός παιδικών σταθμών, δεν θα υπάρχει καταβολή τροφείων, ότι θα μειωθούν τα δημοτικά τέλη για τα φτωχά λαϊκά στρώματα και δεν θα πληρώνουν οι άνεργοι και ότι αντίθετα θα αυξηθεί σημαντικά η φορολόγηση των τραπεζών και των μεγάλων επιχειρήσεων. Ότι θα γίνουν προσλήψεις για την κάλυψη των αναγκών λειτουργίας των δήμων με μόνιμο προσωπικό και με πλήρη δικαιώματα και θα αρνηθούμε να γίνει ο δήμος (που θα διοικείται από μια

παράταξη της αντικαπιταλιστικής αριστεράς) φορέας αναπαραγωγής των ελαστικών σχέσεων εργασίας.

Αυτόματα αυτό σημαίνει ότι θα διαμορφωθεί προϋπολογισμός εντελώς διαφορετικός για τα έσοδα, τα έξοδα και το σύνολο της λειτουργίας του, ο οποίος θα κατευθύνει τα χρήματα στις κοινωνικές ανάγκες, τα έσοδά του δεν θα προέρχονται από τη φορολόγηση των λαϊκών νοικοκυριών, δεν θα υπακούει στις εντολές του μηχανισμού εποπτείας των ΟΤΑ και στην απαίτηση να είναι ισοσκελισμένος. Κονδύλια ή χρηματοδοτήσεις από προγράμματα ΕΣΠΑ για έργα άχρηστα για το κοινωνικό σύνολο και χρήσιμα και κερδοφόρα για το κεφάλαιο, θα δοθούν για την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών. Θα απαλλοτριωθούν οικόπεδα τραπεζών και εκκλησίας για να χτιστούν σχολεία και να δημιουργηθούν πάρκα και χώροι πρασίνου.

Θα είναι μια δημοτική αρχή που θα λειτουργεί εκτός «θεσμικού πλαισίου» με βάση τον Κλεισθένη και τις δημοσιονομικές απαιτήσεις και μια «παράνομη» δημοτική αρχή με βάση την αστική δικαστική εξουσία.

Είναι προφανές ότι κάτι τέτοιο θα προκαλέσει κρίση στη λειτουργία του δήμου. Η οποιαδήποτε κυβέρνηση θα προσπαθήσει να στραγγαλίσει αυτή την προσπάθεια. Τα μνημονιακά κόμματα και παρατάξεις, το τοπικό σύστημα εξουσίας, το κεφάλαιο θα κάνουν τα αδύνατα δυνατά, για οξύνουν την κατάσταση. Θα προσπαθήσουν να ενεργοποιήσουν την εφεδρεία τους, τους φασίστες, πάντα πρόθυμους για τις βρώμικες δουλειές.

Σε αυτή την περίπτωση δύο δρόμοι υπάρχουν. Ο ένας να πούμε ότι θέλαμε, δεν μπορούμε όμως και να υποχωρήσουμε υποταγμένοι στους νόμους και την πίεση που θα διαμορφώνεται. Ο δεύτερος είναι να οξύνουμε ακόμη περισσότερο την κρίση. Να πάρει την κατάσταση στα χέρια του ο λαϊκός παράγοντας. Στην πραγματικότητα η διοίκηση του δήμου να αντικατασταθεί από τη διοίκηση των αντιπροσώπων των λαϊκών συνελεύσεων των γειτονιών και των εργατικών συλλογικοτήτων της πόλης. Ο λαϊκός παράγοντας είναι ανάγκη πλέον να μπει μπροστά και να υπερασπισθεί αυτά που η διοίκηση του δήμου που εξέλεξε επιχειρεί να εφαρμόσει. Είναι προφανές ότι θα διαμορφωθεί μια εξαιρετικά κρίσιμη και δύσκολη κατάσταση που κανείς δεν μπορεί να προδικάσει πως θα εξελιχθεί. Όμως το ζήτημα της διεκδίκησης και επιβολής της ικανοποίησης των αναγκών της κοινωνικής πλειοψηφία θα τεθεί με όρους που κάθε ένας και κάθε μία στην ανατρεπτική αριστερά δεν μπορεί παρά να υπερθεματίσει.

Πως όμως μπορεί να φτάσουμε σε μια τέτοια κατάσταση; Κάτω από ποιες προϋποθέσεις;

Η πρώτη είναι η εργαζόμενη πλειοψηφία, ο λαός να έχει κατανοήσει και να είναι αποφασισμένος να αγωνιστεί για αυτά που δικαιούται και είναι ζωτικής ανάγκης για να μπορέσει να έχει μια αξιοβίωτη ζωή.

Η δεύτερη είναι ότι όλο το προηγούμενο διάστημα θα πρέπει να «διαπαιδαγωγείται» σε αυτό το ρόλο. Και με την προβολή αυτής της αντίληψης από την αριστερή αντικαπιταλιστική κίνηση και με τη δράση της σε αυτή την κατεύθυνση και μέσα από την εμπειρία συλλογικής οργάνωσης και διεκδίκησης, να «μαθαίνει» το διπλό του ρόλο. Μέσα από μορφές του οργανωμένου λαού και δοκιμές τέτοιων μορφών, όπως οι λαϊκές συνελεύσεις γειτονιάς, οι επιτροπές κατοίκων, οι εργατικές λέσχες και πολλές άλλες που η λαϊκή επινοητικότητα μπορεί να διαμορφώσει στην πορεία πρέπει να κατακτά το ρόλο της «διοίκησης» και ταυτόχρονα να είναι σε μια διεκδικητική δράση για τα ζητήματα της πόλης και του δήμου, σε σύνδεση με τα συνολικά κεντρικά ζητήματα. Να αντιλαμβάνεται ότι η εκλογή μιας δημοτικής πλειοψηφίας έρχεται με έναν «θεσμικό τρόπο» να επιβάλλει όλα όσα διεκδικεί και άρα η αμφισβήτησή τους από το σύστημα εξουσίας δεν είναι απλά μια αμφισβήτηση προς μια δημοτική αρχή αλλά προς την ίδια την εργαζόμενη πλειοψηφία και όσα έχει ανάγκη αλλά και δικαιούται.

Η τρίτη είναι ότι παράλληλα συγκροτείται ένα συνολικότερο εργατικό, λαϊκό ρεύμα απειθαρχίας, ρήξης και ανατροπής στην κοινωνία. Είναι προφανές ότι κανένα «γαλατικό χωριό» στις σημερινές συνθήκες του ολοκληρωτικού καπιταλισμού δεν μπορεί να σταθεί.

Παράλληλα η επαναστατική, κομμουνιστική, αντικαπιταλιστική αριστερά δεν μπορεί παρά να βλέπει κάθε πλευρά της παρέμβασης της άρα και σε αυτό το επίπεδο με διπλό τρόπο. Συμβολή στην απόκρουση της αντεργατικής επίθεσης ώστε να μην επιδεινωθεί η κατάσταση των λαϊκών στρωμάτων και να επιτυγχάνουν και κατακτήσεις στο σήμερα από τη μια, αλλά και βήματα στη συνειδητοποίηση της ανάγκης ρήξης, σύγκρουσης, ανατροπής της κυρίαρχης πολιτικής και της κοινωνικής αλλαγής από την εργαζόμενη πλειοψηφία από την άλλη.

Κάποιοι φίλοι μπορούν να χαρακτηρίσουν τα παραπάνω σαν ωραίο σενάριο για μυθιστόρημα. Ας μας συγχωρήσουν αλλά είναι πολύ πιο ρεαλιστικό από το να προβάλλεις ότι στις σημερινές συνθήκες μπορεί να υπάρξει μια φιλολαϊκή διαχείριση σε ένα δήμο που να επιτυγχάνει μια ποιοτική αλλαγή στη ζωή μας. Άλλωστε υπάρχει ιστορική εμπειρία από παρόμοιες μάχες μεταπολεμικά και μεταπολιτευτικά, πολύ περισσότερο δε όταν ο οργανωμένος ένοπλος λαός δημιουργούσε θεσμούς λαϊκής εξουσίας στην Ελεύθερη Ελλάδα.

Θα πει κανείς «τελικά τι μας λέτε; πρέπει να γίνει επανάσταση για να αλλάξει ένας δήμος και να έχει φιλολαϊκή πολιτική;». Όχι δεν χρειάζεται συνολική επανάσταση για να γίνει κάτι τέτοιο, αλλά αυτό που σίγουρα χρειάζεται είναι η δύναμη ενός ανασυγκροτημένου και πολιτικά επικίνδυνου λαϊκού κινήματος και συνολικά ένας καλύτερος συσχετισμός δυνάμεων που θα επιβάλλει κατακτήσεις και θα είναι σε θέση να τις διατηρήσει με μαχητικό τρόπο, μέχρι να υπάρξει μια άλλη συνολικά διαφορετική κοινωνικό-πολιτική κατάσταση.

Με αυτό το σκεπτικό οι αριστερές, αντικαπιταλιστικές κινήσεις με την παρέμβασή τους στις τοπικές εκλογές του Μάη θέτουν τις εξής προτεραιότητες:

- Προβάλουν και προωθούν ένα πλαίσιο στόχων πάλης και όχι πρόγραμμα διοίκησης.
- Συνδέουν τους στόχους πάλης που αναφέρονται στα ζητήματα ενός δήμου ή μιας περιφέρειας με τους συνολικότερους στόχους πάλης της διαγραφής του χρέους, της σύγκρουσης με την ΕΕ και την έξοδο από αυτή κλπ
- Προτάσσουν την ανάγκη προώθησης μορφών οργάνωσης του λαού και ανάπτυξης διεκδικητικού κινήματος για τα ζητήματα του δήμου και όχι απλά την ανάθεση της επίλυσης τους σε έναν τίμιο, αγωνιστή δήμαρχο ή περιφερειάρχη.
- Θέτουν με βάση και τις συνθήκες συγκυβέρνησης και συναίνεσεων που προωθεί ο Κλεισθένης την ανάγκη συγκρότησης μαχητικής, αγωνιστικής αντιπολίτευσης για τη διεκδίκηση των αναγκών και δικαιωμάτων της κοινωνικής πλειοψηφίας.

Με βάση τις παραπάνω προτεραιότητες, πρέπει να αξιολογήσουμε και να κρίνουμε και τις διάφορες προτάσεις διοικήσεις-διαχείρισης που κατατίθενται.

Είναι προφανές ότι οι περιφερειακές και δημοτικές κινήσεις ΝΔ, ΚΙΝΑΛ, ΣΥΡΙΖΑ και διάφορων ανεξάρτητων συνδυασμών αλλά απόλυτα εξαρτημένων από το σύστημα, αντιπροσωπεύουν μια πρόταση διαχείρισης σε βάρος των εργαζομένων και για αυτό αγωνιζόμαστε για να την ανατρέψουμε.

Έχει όμως ενδιαφέρον να σταθούμε στην ένταση με την οποία προτάσσει το ΚΚΕ το θέμα της διοίκησης στις σημερινές συνθήκες, μιλώντας χαρακτηριστικά για «κόκκινη διοίκηση», προβάλλοντας την εμπειρία των δήμων που είχε την δημοτική αρχή την προηγούμενη 5ετία (Πάτρα, Χαϊδάρη, Πετρούπολη, Καισαριανή, Ικαρία) και θέτοντας το στόχο διατήρησης τους ή και επέκτασής τους σε άλλους δήμους (όπως της Νέα Ιωνίας). Είναι χαρακτηριστικά μάλιστα άρθρα σε φιλικά προς το ΚΚΕ site για το θέμα με πομπώδεις τίτλους όπως «εκεί που

κυβέρνησαν οι κομμουνιστές δήμαρχοι» (!!!).

Καταρχάς ας επιχειρήσουμε να αξιολογήσουμε την υπάρχουσα εμπειρία αυτών των δήμων με αντικειμενικό τρόπο και με βάση τα κριτήρια που θέσαμε παραπάνω :

α) Η λειτουργία των δήμων έγινε εντός των πλαισίων που όριζαν ο Καλλικράτης, η οικονομική πολιτική των κυβερνήσεων, οι προωθούμενες σχέσεις εργασίας, οι δεσμεύσεις που δημιουργούν οι μνημονιακοί νόμοι. Οι δήμοι λειτούργησαν με ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς, απασχολώντας προσωπικό με ελαστικές σχέσεις εργασίας, διαμορφώνοντας επιχειρησιακά προγράμματα ενταγμένα στα αντίστοιχα περιφερειακά επιχειρησιακά και αξιοποιώντας προγράμματα της ΕΕ.

β) Πήραν επιμέρους φιλολαϊκά μέτρα κυρίως σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής και ελεύθερων χώρων, όχι με ενιαίο τρόπο.

γ) Δεν προώθησαν μορφές λαϊκής οργάνωσης με αποφασιστικό χαρακτήρα, αντίθετα καλλιέργησαν τη λογική της ανάθεσης και την υπερ-προβολή προσώπων (είναι χαρακτηριστικός από αυτή τη σκοπιά ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η συζήτηση γύρω από το πρόσωπο του Πελετίδη που πολλές φορές μπορεί και να τον αδικεί). Χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου προσέγγισης από μια τέτοια σκοπιά ήταν η πρωτοβουλία για την ανεργία από το δήμο Πάτρας με την πορεία στην Αθήνα την άνοιξη του 2016. Ήταν μια θετική πρωτοβουλία σε ένα πολύ σημαντικό κοινωνικό ζήτημα που δημιούργησε αίσθηση, συγκίνησε έναν κόσμο, όμως τι έμεινε μετά από αυτή; Μετρήσαμε βήματα στην αγωνιστική συγκρότηση ανέργων;

Θα μπορούσε να αντιτείνει κάποιος μα καλά είναι μικρά πράγματα αυτά; Είναι λίγο στις μέρες μας να παίρνονται κάποια φιλολαϊκά μέτρα; Να σημειώσουμε βέβαια εδώ ότι παρόμοιο είναι το ερώτημα που μας απευθύνει και ο ΣΥΡΙΖΑ.

Καθόλου δεν υποτιμούμε αυτή την πλευρά, ιδιαίτερα στις τωρινές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, ούτε τη μηδενίζουμε σαν προσπάθεια.

Έχει όμως κατά τη γνώμη μας σημασία να κρίνουμε και ποιος το κάνει, τι θέλει να εκφράσει, με ποια προοπτική και τι αντιπροσωπεύει για την κοινωνία.

Είναι φανερό ότι δεν κρίνουμε με την ίδια οπτική τον Παχατουρίδη και τη Δούρου από τη μια και τον Πελετίδη από την άλλη, γιατί είναι σε άλλα στρατόπεδα.

Όμως είναι ανάγκη να ανοίξει μια ουσιαστική συζήτηση για το περιεχόμενο και τις μορφές μιας σύγχρονης αριστερής εργατικής πολιτικής στους θεσμούς του αστικού τοπικού κρατικού -πολιτικού συστήματος. Και, ταυτόχρονα, με αντικειμενικό και ψύχραιμο τρόπο να αξιολογήσουμε αυτές τις υπαρκτές πρωτοβουλίες μέσα στο συνολικό πλαίσιο και βλέποντας τη συνολική εικόνα. Ιδιαίτερα αν ο τελικός στόχος είναι η ριζική αλλαγή της θέσης και της κατάστασης της εργαζόμενης πλειοψηφίας.

Φιλολαϊκά μέτρα για τους δικούς τους λόγους μπορεί να συναντήσει κανείς και σε δήμους με αστική διοίκηση (μειώσεις δημοτικών τελών ή και τροφείων, αξιοποίηση ελεύθερων χώρων κ.α.) Όμως πολύ σωστά οι δυνάμεις του ΚΚΕ δεν απομόνωσαν αυτά τα μέτρα από τη συνολικότερη πολιτική αυτών των δήμων, έβλεπαν και σωστά τη μεγάλη εικόνα και έκαναν ανάλογη κριτική.

Με το ίδιο όμως κριτήριο πρέπει να συζητήσουμε. Αν η απομόνωση κάποιων θετικών πρωτοβουλιών αλλά εντός του συνολικού πλαισίου λειτουργίας αρκεί να συγκροτήσει μια διαφορετική κατεύθυνση και κυρίως αν μένοντας μόνο σε αυτό όπως δυστυχώς γίνεται διαμορφώνονται όροι για να μπορεί η λαϊκή πλειοψηφία να κατανοεί την ανάγκη για το επόμενο ποιοτικό βήμα. Αν αντί για πρωτοβουλίες, που θα αναιρούν την υπάρχουσα θεσμική λειτουργία του δήμου και τη λογική της ανάθεσης στον αριστερό αγωνιστή δήμαρχο που θα λύσει τα προβλήματα, θα προωθούν μορφές αυτοτελούς εξω-θεσμικής συλλογικής οργάνωσης του λαού και θα διαμορφώνον μέτωπα πάλης που θα κινητοποιούν το λαϊκό παράγοντα, καταλήγουμε σε μια αποθέωση θετικών πρωτοβουλιών εντός των πλαισίων και απλά καταγγελιάς πόσο κακοί είναι ο ΣΥΡΙΖΑ, η ΝΔ, το ΚΙΝΑΛ κλπ τότε δυστυχώς αναπαράγονται οι λογικές του εφικτού, του «ότι μπορούμε κάνουμε» και του μικρότερου κακού.

Από αυτή την άποψη είναι προβληματική η τοποθέτηση γύρω από το θέμα και δυνάμεων που αναφέρονται στη ριζοσπαστική αριστερά, που με ανάλογο τρόπο είχαν σταθεί στο θέμα της αριστερής διαχείρισης που προβαλλόταν το 2014 από το ρεύμα του ΣΥΡΙΖΑ με την αυταπάτη ότι με μεταρρυθμίσεις και διαχείριση, χωρίς σύγκρουση και ρήξη μπορούν να υπάρξουν βελτιώσεις. Καθόλου δεν βγάζουν συμπεράσματα από την εμπειρία στους δήμους μοντέλα που πρόβαλλαν τότε όπως το Χαλάνδρι, το Κερατσίνι, τη Φιλαδέλφεια κλπ.

Ένα δεύτερο στοιχείο είναι ότι δεν κρίνουμε με τον ίδιο τρόπο μια πολιτική πρόταση μιας οποιασδήποτε άλλης πολιτικής δύναμης και μιας πολιτικής δύναμης όπως το ΚΚΕ ή οποιασδήποτε δύναμης της αριστεράς, που επαγγέλλεται την επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας. Το κριτήριο αν, οι πράξεις, η αντίληψη και η φυσιογνωμία που προβάλλει η

πολιτική πρόταση και πρακτική ενισχύουν αυτή την προοπτική της επαναστατικής αλλαγής δεν μπορεί παρά να έχει βαρύνουσα σημασία.

Τελευταίο αλλά ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο αφορά την πρόταση διοίκησης με βάση το εκλογικό σύστημα του Κλεισθένη.

Αν στην προηγούμενη φάση το εκλογικό σύστημα του Καλλικράτη επέτρεπε με τις εκλογές στο β' γύρο να διαμορφωθεί μια δημοτική πλειοψηφία από κάποια παράταξη της Λαϊκής Συσπείρωσης σε ένα δήμο και να πάρει μέτρα σαν αυτά που προβάλλονται, σήμερα με το εκλογικό σύστημα του Κλεισθένη για να κατακτήσει κάποιος απόλυτη πλειοψηφία σε ένα δημοτικό συμβούλιο θα πρέπει να πάρει πάνω από 50% από τον α' γύρο. Με δεδομένους τους συσχετισμούς που υπάρχουν στους δήμους τι εξυπηρετεί το σύνθημα της κόκκινης διοίκησης και του κόκκινου δήμαρχου; Ακόμη και στους δήμους που στον α' γύρο είναι πρώτες οι δυνάμεις της Λαϊκής Συσπείρωσης ή εκλέξουν το δήμαρχο στο β' γύρο, για να διοικήσουν το δήμο θα πρέπει να προχωρήσουν σε συμμαχίες με δυνάμεις του μνημονιακού μπλοκ. Για αυτό όμως το ζήτημα δεν υπάρχει καμία αναφορά από τις δυνάμεις της Λαϊκής Συσπείρωσης. Θα επιλέξουν τη συνδιοίκηση μπροστά στην ανάγκη λειτουργίας του δήμου ή θα επιλέξουν όπως είναι και το σωστό να μην συμπράξουν με τις μνημονιακές παρατάξεις; Είτε με την πρώτη επιλογή είτε με τη δεύτερη, προτάσσοντας κυρίως το θέμα «διοίκηση» στον προεκλογικό σου και όχι μόνο λόγο, δυστυχώς αναγκάζεσαι να κινηθείς σε ένα ευνοϊκό για τον αντίπαλο, πεδίο.

Αν πάλι η προβολή αυτού του στόχου γίνεται απλά για να πειστεί ένας κόσμος και να καταγράψει το ΚΚΕ ένα μεγαλύτερο ποσοστό, δυστυχώς στο όνομα της κομματικής καταγραφής ανοίγονται ζητήματα που υπονομεύουν την προοπτική της αριστεράς.

Σε μια περίοδο που ακόμη δεν έχει χωνευτεί από πλατύ κόσμο η τραγική εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ θεωρούμε ότι είναι σοβαρό λάθος με τον έναν ή τον άλλο τρόπο μέσω της πρότασης της «κόκκινης διοίκησης» να επανέρχεται το ζήτημα του κυβερνητισμού της αριστεράς με βασική διαφορά το ποιος φορέας ασκεί τελικά τη κυβερνητική εξουσία σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο.

Σήμερα οι ανάγκες και οι απαιτήσεις επιβάλλουν τη συμβολή όλων για να συγκροτηθεί η μαχητική αγωνιστική αντιπολίτευση υπεράσπισης και διεύρυνσης των δικαιωμάτων της εργαζόμενης πλειοψηφίας. Σε αυτό το σκοπό τόσο με την παρέμβασή του τις λίγες μέρες μέχρι τις εκλογές όσο πολύ περισσότερο στο μετεκλογικό σκηνικό θα δώσει όλες του τις δυνάμεις το ρεύμα των κινήσεων της αντικαπιταλιστικής, αντιδιαχειριστικής αριστεράς και

σε αυτό πρέπει να συμβάλει κάθε δύναμη της μαχόμενης ανατρεπτικής αριστεράς.